

КОСІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

СИЛАБУС РЕЛЬЄФНЕ РІЗЬБЛЕННЯ 2025-2026 н.р.

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання	3-й
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	вибіркова

Викладачі:

Крицкалюк Олександр Іванович

+380684273853, o.krytskalyuk@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Заняття: згідно розкладу.

Формат викладання дисципліни «Рельєфне різьблення» включає наше з вами живе спілкування, практичну роботу в аудиторії та творчих майстернях, а також самостійну роботу. Лекційні заняття розкриватимуть певну тему згідно плану курсу. На практичних заняттях ви матимете змогу виконувати заплановані завдання в майстернях та консультуватись з викладачами курсу і майстрами виробничого навчання. Самостійна робота націлена на засвоєння теоретичного матеріалу на практиці та вдосконаленні практичних вмінь і навиків.

Консультації. Заняття відбуватимуться відповідно до розкладу, де проходитимуть усі консультації, пов'язані з виконанням завдань. Якщо вам потрібні додаткові індивідуальні консультації, які стосуються змісту курсу, ваших робіт, чи інших питань, пов'язаних з освітнім процесом, ми можемо зустрітись за попередньою домовленістю. Ви можете також використовувати для комунікації e-mail, виключно в робочі дні, намагатимемось оперативно відповідати на ваші запитання.

Умови листування: В темі листа необхідно вказати назву дисципліни та прізвище автора (наприклад, Рельєфне різьблення Сусак або скорочено робота), анонімні листи не розглядаються. Назва файлу має містити прізвище і завдання. Формати: тексти — pdf, doc, docx, ілюстрації – jpeg.

Дистанційне навчання: Навчання проводиться дистанційно у зв'язку із відповідними розпорядженнями щодо впровадження заборон відвідувати КДІДМ. В цьому випадку консультації будуть проводитись в онлайн-режимі, а лекційні заняття на платформі Zoom, основним джерелом контакту буде електронна пошта. Якщо вам необхідна додаткова

інформація чи обговорення питань, що стосуються дисципліни, можете використовувати інші засоби зв'язку.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити: вивчення дисципліни базується на знаннях, які одержали студенти на таких курсах, як «Композиція», «Художня майстерність», «Художнє токарство», «Технологія та матеріалознавство», «Проектування», «Рисунок». **Постреквізити** – в процесі вивчення цієї дисципліни здобуваються знання, уміння та навички, потрібні для таких дисциплін, як «Художнє меблярство», «Технічне креслення», «Експериментальні технології деревобробництва», «Дипломне проектування».

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ та МАТЕРІАЛИ:

Обладнання: столярний верстат, точильний верстат для загострення різальних інструментів.

Інструменти: розмічальний інструмент: олівець, лінійка, шило, циркуль;

ріжучий інструмент: різці та стамески для рельєфного різьблення по дереву, молоток (киянка дерев'яна).

Матеріали: пиломатеріали листяних порід дерева: липа, вільха, явір, груша, горіх;

витратні матеріали: клей (ПВА D3), шліфувальний папір, лак НЦ-218, розчинник 647.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів	13 (390 год)
Вид занять	Кількість годин
Лекції	4
Практичні	214
Самостійна робота	172

Семестр 5 – 6 год/тиж.

Семестр 6 – 8 год/тиж.

Анотація: «Рельєфне різьблення» – практична дисципліна, яка належить до дисциплін вільного вибору студента циклу професійної підготовки. Навчальний курс передбачає ознайомлення студентів з рельєфним різьбленням як видом художньої обробки дерева, прививає та розвиває художньо-ремісничі навички виготовлення сучасних художніх виробів з деревини оздоблених рельєфним різьбленням. Виконавська майстерність формується поетапно з освоєнням технологічних прийомів копіювання та рельєфного різьблення, з поступовим ускладненням конструктивних і технологічних умов. У навчальному курсі «Рельєфне різьблення» подається необхідний за обсягом теоретичний і практичний матеріал, де відображені усі етапи і необхідні умови виготовлення декоративно-вжиткових виробів оздоблених рельєфним різьбленням.

В процесі вивчення дисципліни «Рельєфне різьблення» студенти формують практичні уміння і навички копіювання орнаментальних зразків виконаних в техніці рельєфного різьблення. Оптимізують набуті художньо-технологічні навички рельєфного різьблення під час виготовлення виробів інтер'єрного призначення та сюжетно-тематичних композицій, оздоблених рельєфною накладною різьбою та рельєфною різьбою з вибраним фоном. На завершальному етапі навчання студенти засвоюють технологічні особливості виготовлення

виробів для освітлення архітектурного середовища з елементами формотворення та технік оздоблення на основі рельєфної прорізної (ажурної) різьби, аналізують способи використання традиційних деревобробних технологій.

Мета: оволодіння технологічними процесами технік рельєфного різьблення та копіювання; набуття практичних умінь та навичок виготовлення та оздоблення виробів інтер'єрного призначення та виробів для освітлення інтер'єру; створення оптимальних умов для розвитку творчості, креативних здібностей, відповідальності та формування стійких інтересів до професій деревообробної галузі.

Завдання дисципліни:

- ознайомити з видами рельєфного різьблення, технологією виконання, специфікою інструменту, та галузі використання рельєфної пластики в декоративному мистецтві;
- ознайомити з технікою та технологією копіювання;
- закріпити навички виконання технологічного процесу рельєфної різьби з вибірним фоном, рельєфної накладної різьби, рельєфної прорізної (ажурної) різьби;
- ознайомити технологічною послідовністю і правилами копіювання;
- навчити виконувати опоряджувальні роботи характерні для виробів виконаних у техніці рельєфного різьблення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- фахову термінологію;
- специфіку інструментів, матеріалів, пристроїв, що застосовуються у рельєфному різьбленні.
- прийоми підготовки і розмітки заготовок для рельєфного різьблення;
- правила і методи роботи фасонними стамесками.
- послідовність технологічного процесу виконання видів рельєфного різьблення;
- способи, методи і стадії копіювання.
- правила безпеки життєдіяльності та гігієни праці під час виконання столярних , оздоблювальних та опоряджувальних робіт;

вміти:

- володіти прийомами роботи ручним та механічним ріжучим інструментом, й іншими технічними засобами для виконання курсових завдань.
- проводити підготовку і розмітку конструктивних елементів деталей;
- застосовувати стамески різних типів;
- виконувати столярні з'єднання;
- виконувати технологічні операції по первинній і чистовій обробці елементів рельєфної різьби;
- виконувати необхідні прийоми технік рельєфного різьблення та копіювання.
- застосовувати способи зміни масштабу виробів, що копіюються; способи перенесення розмірів з моделі трьома циркулями.

Під час курсу формуються та розвиваються наступні компетентності, закладені в освітній програмі «Декоративне мистецтво» (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у

процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

Софт СКІЛС. Усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; прагнути досягати єдиного результату; визначати пріоритети професійної діяльності; уміти знаходити інформаційні джерела та працювати з ними, бажати вчитися і постійно розвиватися.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тиждень	№ теми	Методи викладу	Зміст	Години			
				Усього	лекції	практичні	СРС
V семестр							
МОДУЛЬ 1. Орнаментальні мотиви у рельєфних композиціях.				170	2	88	80
Змістовий модуль 1. Рельєфне різьблення - вид художньої обробки деревини.				79	1	42	36
1	1	Лекція,	<i>Рельєфна різьба з вибраним фоном.</i>	10,5	0,5	6	4

		Ілюстрація, Демонстрація Практична робота, репродуктивний	Лекція №1. Види рельєфної різьби і її застосування. Техніка виконання рельєфа з фоном. Застосування стамесок різних видів. Правила і методи роботи фасонними стамесками. Стадії технологічного процесу рельєфної різьби з вибраним фоном. ПР: Ознайомлення з зразками рельєфного різьблення. Вибір фрагмента рельєфного орнаменту. СР: Підбір стамесок і підготовка їх до роботи.				
2 3	2	Лекція, Ілюстрація, Практична робота, Демонстрація, проблемно-пошукові	<i>Техніка копіювання.</i> Лекція №2. Поняття про копіювання. Завдання і мета копіювання. Послідовність і правила копіювання. Способи і методи копіювання з орнаментів і гіпсових моделей. Способи зміни масштабу виробів, що копіюються. Способи перенесення розмірів з моделі трьома циркулями. Стадії роботи при копіюванні: груба обробка, тонка проробка, моделювання. ПР: Підбір пиломатеріалів. Столярна обробка деталей до відповідних розмірів. Підготовка поверхні заготовки під рельєфне різьблення. СР. Графічне виконання зразка фрагмента рельєфного орнаменту:	24,5	0,5	12	12
4 5 6	3	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Технологія виготовлення: техніка виконання рельєфу з фоном. Техніка копіювання.</i> ПР: Копіювання фрагмента рельєфного орнаменту: • перенесення контуру і розмірів із зразка на заготовку; • обробка заготовок по контуру; • чорнова обробка загальної форми; • чистова детальна обробка; збереження характеру і техніки різьби. СР: Вправи по копіюванню фрагмента рельєфного орнаменту.	34		18	16
7	4	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Опорядження різьби і виробу з дерева. Мета опорядження. Види опорядження. Столярна підготовка поверхні. Шліфування, матеріали і прийоми роботи.</i> ПР: Підготовка поверхні деревини (виробу) до опорядження. Підбір опоряджувальних матеріалів. Опорядження різьби. СР: Нанесення захисного покриття.	10		6	4
Курсова робота 1. Виконати копію фрагменту рослинного орнаменту в техніці рельєфної різьби з вибраним фоном.							
Змістовий модуль 2. Орнаментальні рельєфні композиції в декорі інтер'єру				91	1	46	44

8	5	Лекція, Ілюстрація, Демонстрація Практична робота, репродуктивний	<i>Рельєфна накладна різьба.</i> Лекція №3. Характерні особливості рельєфної накладної різьби. ПР: Підбір пиломатеріалів. Столярна обробка деталей до відповідних розмірів. Підготовка поверхні заготовки під рельєфне накладне різьблення. СР. Виконання технічного креслення та специфікації виробу.	11	1	4	6
9 10	6	Практична робота, Демонстрація, творчі, проблемно-пошукові	<i>Технологія виготовлення: столярні роботи; профілювання.</i> ПР. Виготовлення конструктивних елементів та з'єднань. Підбір основних і допоміжних матеріалів, фурнітури. Підготовка поверхні до оздоблення. СР. Столярна підготовка поверхні заготовок до оздоблення.	26		12	14
11 12 13 14	7	Практична робота, Демонстрація, творчі, проблемно-пошукові	<i>Художнє оздоблення виробу рельєфним накладним декором.</i> ПР: виготовлення накладного декору для обрамлення: • підготовка поверхні заготовки під різьбу; • перенесення контурного малюнку; • випилювання по контуру; • вирізання рельєфу стамесками з одночасною обробкою контуру; • підбір стамесок і прийомів різання. СР: Підбір к і підготовка стамесок і інших інструментів.	32		24	18
15	8	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Опорядження та монтування виробу.</i> ПР: Підготовка поверхні деревини (виробу) до опорядження. Підбір опоряджувальних матеріалів. Опорядження виробу. СР: Нанесення захисного покриття. Монтаж виробу.	12		6	6

Курсова робота 2. Виконати декоративне панно, обрамлення до ікони, дзеркала, картини в техніці рельєфної накладної різьби.

VI семестр

МОДУЛЬ 2. Рельєфна пластика як засіб образотворення в декоративній композиції.				220	2	126	92
Змістовий модуль 3. Сюжетно – тематичні композиції з елементами геральдики та анімалістики у художніх виробих з дерева.				94	1	53	40
1	9	Лекція, Ілюстрація, Демонстрація Практична робота, репродуктивний	<i>Рельєфні композиції на основі інтерпретації рослинних та анімалістичних мотивів. Аналіз обраного об'єкта.</i> Лекція №4. Особливості стилізації природних форм у декоративному мистецтві. ПР : Підбір пиломатеріалів. Столярна обробка заготовки до заданих розмірів. Підготовка поверхні заготовки під рельєфне різьблення. СР: Підбір і підготовка стамесок і інших інструментів.	16	1	7	8

2 3 4 5	10	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Технологія виготовлення: техніка виконання рельєфу з фоном.</i> ПР. Виконання декоративного пласта в техніці рельєфного різьблення: - нанесення на поверхню малюнку, шляхом розмітки або переведення через копіювальний папір; надріз і підрізування контуру; - чорнове вибирання фону; - різьба рельєфу в узагальнених формах (специровка); - виявлення форм рельєфу (детальна проробка); СР: Виконання різьблення елементів сюжетно-орнаментальної композиції.	56		32	24
6 7	11	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Опорядження декоративного пласта.</i> ПР. Підбір опоряджувальних матеріалів та фурнітури. Нанесення захисного декоративного покриття. СР. Опорядження виробу, кріплення фурнітури.	14		16	8
Курсова робота 3. Виконати декоративний пласт в техніці рельєфного різьблення на основі інтерпретації рослинних та анімалістичних мотивів.							
Змістовий модуль 4. Наскрізна (ажурна) різьба у виробах з дерева інтер'єрного призначення.				126	1	73	52
8	12	Лекція, Ілюстрація, Демонстрація Практична робота, репродуктивний	<i>Технологічні, конструктивні та художні особливості виготовлення виробів з дерева для освітлення архітектурного середовища.</i> Лекція №5. Художні та конструктивно-формотворчі особливості дерев'яних освітлювальних приладів. [28, с. 300-311]. ПР. Підбір пиломатеріалів. Столярна обробка деталей до відповідних розмірів. СР. Виконання технічного креслення та специфікації виробу.	14,5	0,5	6	8
9 10	13	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Технологія виготовлення: столярні роботи, профілювання, токарство.</i> ПР. Виготовлення шаблонів та лекал. Виготовлення конструктивних елементів та з'єднань. Підбір основних і допоміжних матеріалів, фурнітури. Підготовка поверхні до оздоблення. СР. Столярна підготовка поверхні заготовок до оздоблення.	34		16	18
11 12 13 14	14	Лекція, Ілюстрація, Демонстрація Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Художнє оздоблення освітлювального приладу згідно затвердженого проекту.</i> Лекція №6. Характерні особливості прорізної (ажурної) різьби. Різновиди прорізної різьби: геометрична, контурна, завалена, рельєфна. Техніка та технологія прорізного різьблення. ПР. Виконання декору в техніці рельєфного прорізного різьблення: перенесення орнаменту на заготовку через кальку.	53,5	0,5	35	18

			• прорізання контуру пилою або лобзиком. • свердління і довбання наскрізних отворів. • чорнова обробка загальної форми елементів орнаменту стамесками. • детальна проробка рельєфу і контуру елементів начисто. СР: Підбір і підготовка стамесок і інших інструментів.				
15 16	15	Практична робота, проблемно-пошукові	<i>Опорядження та монтування виробу.</i> ПР: Підбір опоряджувальних матеріалів та фурнітури. Нанесення захисного декоративного покриття. СР: Опорядження освітлювального приладу, кріплення фурнітури.	24		16	8
Курсова робота 4. Виготовити освітлювальний прилад з деревини для заданого інтер'єру (світильник, бра, люстра та ін.).							

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Е.А. Захарчук-Чугай Р.В. Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво: Навч. посібник. Львів: Світ, 1992. 272 с., іл.
2. Гнатюк М. В. Художнє дерево в інтер'єрі народного житла. – Івано-Франківськ.: «Плай», 2000. – 145с.
3. Глушак Д.Д. Посібник з художньої обробки деревини. с. 301.
4. Голюк О. Різьблені мотиви у дерев'яній архітектурі Українських Карпат. // Народознавчі зошити, — 1999. — № 4. — с. 553.
5. Грабар І. Дерев'яна церковна архітектура Прикарпатської Русі. // Пам'ятки України. — 1977.— № 2 — с. 60.
6. Гуцульські та покутські свічники-трійці: альбом. Львів. Інститут колекціонерства українських мистецьких пам'яток при НТШ, 2008. 376 с.
7. Драган М.А. Українська декоративна різьба. — К.: Наукова думка. 1979.
8. Іоанн Георг Пінзель. Скульптура. Перетворення /упорядн. Т. Возняк. Львів: Гратні-Т, 2008.
9. Жишкович В. Пластика Русі-України. Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999.
10. Курліщук Б.Ф. Проектування інтер'єрів житлових і громадських споруд: Навч. посібник /Б.Ф. Курліщук. – К.: ІСДО, 1995. – 264 с.
11. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ : Либідь, 2005.
12. Мельниченко П.П. Оздоблення садиби виробами з дерева. – К.: Урожай, 1993. – 191с., іл.
13. Моздир М. «Фігури», придорожні та присадибні хрести в Україні. // Українська хрестологія: Мистецтвознавчі дослідження. Львів.: Вид-во Інституту народознавства НАН України, 1997. — 128 с., іл.
14. Оршанський Л.В., Криванчик Р.Ф. Технологія художньої обробки деревини: Навчальний посібник для студентів педагогічних закладів освіти. – Дрогобич: Коло, 2001. – 228 с.

- 15.Скільський Д.М. Вивчення художніх обробки деревини в школі. Розвиток творчих здібностей учнів. Навчальний посібник. – Тернопіль: джура, 2003. – 140 с.
- 16.Пилипенко О.Д., Симоненко М.С. Столярна справа. — К.: «Вища школа», 1975.
- 17.Приймак Й.Д. Декорування виробів з дерева: Посібник для учн. та ст. сер. і вищ. навч. закладів. Косів,,: Писаний Камінь, 2001. – 120с. з іл.
- 18.Приймак Й., Приймак Д. Технологія художнього деревообробництва. – Косів: Писаний камінь. 2010. -200 с.:233 іл.
- 19.Станкевич М.Є. Українське художнє дерево XVI – XXст. – Львів.: Іститут народознавства НАН України, 2002. - 479с., іл.
- 20.Тимків Б.М., Кавас К.М. Виготовлення художніх виробів з дерева/ Б.М.Тимків, К.М. Кавас , - Львів: Світ, 1995 . – 175с.: іл.
- 21.Тимків Б.М. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова. 2-ге вид. переробл. і доповнене. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2012. 316 с., 584 іл.
- 22.Шевченко Євген. Народна деревообробка в Україні. Словник народної термінології. / Наук.ред. М.Кодак. К.: Артанія, 1997. — 312 с. іл.
- 23.Якібчук М.М. Орнаментика гуцульського дерев'яного різьблення. // Народна творчість та етнографія. — 1997 - № 3. — с. 56.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних та практичних занять. Практичні заняття здійснюються аудиторно на відповідному обладнанні у механічних майстернях з консультаціями майстрів виробничого навчання та викладача. Самостійна робота студентів зорієнтована на підготовку до практичних занять у вигляді виконання технічних креслень, апробацій способів декорування та виконання шаблонів, лекал конструктивних елементів згідно власних ескізів.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Виконані завдання оцінюються за накопичувальною системою балів в результаті поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль за виконанням всіх етапів виготовлення шкіряних виробів згідно з графіком виконання завдання. Поточний контроль проводиться у формі попередніх переглядів завдань в кінці кожного змістового модуля.

Підсумковий – це узагальнення отриманих результатів студентами у кінці семестру і здійснюється у формі екзамену-перегляду. Обов'язковою умовою допуску студента до екзамену є вчасне виконання всіх етапів завдання.

Принцип отримання суми балів за семестр є результатом накопичення балів з поточного (ЗМ1 (30) +ЗМ2(30)) та підсумкового контролю (40), отже 2x30+40=100.

Семестр	Поточний контроль знань	Підсумковий контроль	Сума
V	Модуль 1	екзамен-перегляд	

	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Самостійна робота				
	T1	5	T5	5	ЗМ 1	ЗМ 2	40		
	T2	5	T6	5	10	10			
	T3	5	T7	5					
	T4	5	T8	5					
	60						40	100	
VI	Модуль 2								
	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Самостійна робота				
	T9	5	T13	5	ЗМ 3	ЗМ 4	40		
	T10	5	T14	5	10	10			
	T11	5	T15	5					
	T12	5	T16	5					
	60						40	100	

T1, T2 ... T16 – теми змістових модулів.

Орієнтовна бальна шкала заохочень та стягнень

Кожен студент має можливість підвищити навчальний рейтинг з дисципліни за рахунок виконання індивідуальних додаткових завдань. Поряд з цим, за невчасне виконання контрольних заходів, наявність пропусків занять без поважної причини передбачено штрафи. Нарахування додаткових балів за виконання різних видів навчальної, навчально-дослідної і творчої роботи та їх вилучення здійснюється протягом кожного семестру:

Вид навчальної роботи	Якість виконання навчальної роботи	Кількість балів
Відвідування занять	Відвідування 100%	+ 0,5
	Наявність пропусків занять без поважної причини	- 0,5
Термін виконання навчальних завдань	Дотримання терміну	+ 0,25
	Поза терміном	- 0,25
Ведення конспекту	Наявність усіх обов'язкових записів	+ 0,25
	Відсутність 25% обов'язкових записів	- 0,25
Рівень творчої активності	Творчий підхід до виконання практичних завдань	+ 0,5
	Виконання завдань, безпосередньо пов'язаних з дисципліною (відвідування виставок, участь у виставках, їх обговорення і аналіз).	+ 0,5
	Участь у міських, обласних, та інших творчих конкурсах.	+ 2
	Участь у оформлювальних роботах, святкових відкритих заходах.	+ 1
Навчально-дослідна діяльність	Самостійний пошук нових літературних джерел, методичних і научних посібників, їх опрацювання	+ 0,5

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів згідно навчальних елементів (тем).

Етапи виконання практичного завдання	Компетентності студента
Навчальний елемент 1. Технічне креслення виробу. Столярна обробка деталей до відповідних розмірів .	<i>Знає</i> галузі використання рельєфної пластики в декоративно-ужитковому мистецтві; <i>Знає</i> фахову термінологію та специфіку інструментів, матеріалів, пристроїв, що застосовуються у рельєфному різьбленні; <i>Володіє</i> прийоми підготовки і розмітки заготовок для рельєфного різьблення;
Навчальний елемент 2. Виготовлення конструктивних елементів виробу та підготовка поверхні до оздоблення .	<i>Виконує</i> розмічання конструктивних елементів; <i>Виконує</i> основні операції по обробці деревини і деревних матеріалів ручним та механічним інструментом; <i>Володіє</i> технологічними прийомами виконання столярних з'єднань; <i>Знає</i> способи, методи і стадії копіювання.
Навчальний елемент 3. Декорування виробу.	<i>виконує</i> розмічання орнаментальних мотивів різьби; <i>виконує</i> технологічні операції по первинній і чистовій обробці елементів рельєфної різьби; <i>знає</i> правила і методи роботи фасонними стамесками; <i>виконує</i> необхідні прийоми технік рельєфного різьблення та копіювання; <i>застосовує</i> способи зміни масштабу виробів, що копіюються; <i>способи</i> перенесення розмірів з моделі трьома циркулями. <i>дотримується</i> правил організації робочого місця, безпеки праці.
Навчальний елемент 4. Виконання опоряджувальних робіт.	<i>Розкриває</i> сутність операції опорядження, <i>розрізняє</i> види опорядження; <i>називає</i> основні матеріали для опоряджувального покриття, види покриття, способи нанесення; <i>характеризує</i> технологію опорядження; <i>виконує</i> столярну та інші види підготовки поверхні під прозоре і непрозоре опорядження; <i>дотримується</i> правил організації робочого місця, безпеки праці.
Навчальний елемент 5. Самостійна робота	Студент в повному обсязі виконує поставлені завдання, удосконалює та розвиває уміння та навички, набуті на аудиторних заняттях.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення	
			Теоретична підготовка	Практична підготовка
Відмінно	90-100	A	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, творчо виконує індивідуальні та самостійні завдання	аргументовано обирає спосіб виконання завдання, оцінювати результати власної практичної діяльності; вільно використовує знання при виконанні

				столярних, токарних, оздоблювальних, та опоряджувальних робіт.
Добре	74-89	BC	володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує знання з художньої обробки дерева	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, але допускає незначні огріхи у виконанні практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання.
Задовільно	60-73	D	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування.	має елементарні, нестійкі навички виконання столярних, токарних, оздоблювальних, та опоряджувальних робіт.
Незадовільно	35-59	FX	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	виконує незначну частину завдання за допомогою викладача; відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно	0-34	F	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим

			повторним вивченням дисципліни

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА. Дисципліна «Рельєфне різблення» відбувається у формі живого спілкування між викладачами і студентами, практичних вправ в майстернях та самосійної роботи. Студенти зобов'язані дотримуватись правил техніки безпеки, вимкнути звук мобільних телефонів та будь-яких інших пристроїв, що перешкоджають навчальному процесу. В аудиторії не допускається вживання їжі та розпивання напоїв. Позитивно впливає на оцінювання активна навчальна творча діяльність студента.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ. Не допустимим є спізнення та пропуски занять студентами без поважних причин. Всі пропущенні теми студент повинен опрацювати і виконати вправи самостійно. Оцінювання відбувається за накопичувальною системою - поступово, якщо кількість пропущених занять без поважних причин становить 50%, то навіть за наявності всіх складових проекту студент не може отримати більше 60 балів, оскільки не зміг засвоїти матеріал на належному рівні.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Всі учасники навчального процесу в КДІДМ сповідують принципи академічної доброчесності і несуть персональну відповідальність за їх дотримання. У разі виявлення плагіату чи підміни робіт під час виконання практичних, самостійних, індивідуальних завдань, студент отримує незадовільну оцінку. Детальніше в «Положенні про академічну доброчесність».

http://kdidm.edu.ua/images/PDF/PUBLIC_INFORMATION/POLOZHENNIA/2025/Polozhenja_Pro_Akademichnu_Dobrochesnistiy_U_Kdidm.pdf

ВИКЛАДАЧ:

Крицкалюк Олександр Іванович, старший викладач кафедри декоративного мистецтва.

Навчався на відділі художньої обробки дерева в Косівському технікумі народних художніх промислів ім. В.Касіяна. згодом здобув вищу педагогічну освіту навчаючись на художньо-графічному факультеті Прикарпатського університету ім. В.Стефаника. З 1999 року по 2001 рік навчався в аспірантурі на кафедрі історії та теорії педагогіки в Київському лінгвістичному університеті.

У 2001 році поновлений на роботу в Косівський інститут ПДМ на відділ художньої обробки дерева на посаду старшого викладача де й працює до цього часу. Член Національної Спілки художників України. Учасник всеукраїнських мистецьких виставок. автор наукових публікацій. Творчо працює в галузі сакрального малярства та художньої різьби по дереву.